

UDKANT PÅ FORKANT

AMBASSADØR PROJEKT

UNIVERSITY COLLEGE SYDDANMARK
CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER • AABENRAA

UNIVERSITY COLLEGE
SYDDANMARK
UCSYD.DK

Ambassadørprojekt i billedkunst

Dette hæfte indeholder undervisningsforløb, som er skabt mellem lærere og kunstnere i et spændende samarbejde - projektet er et ambassadørprojekt i billedkunst og er støttet af Statens Kunstråd.

Grundidéen har været at lade en kunstner danne "makkerpar" med en lærer og sammen udvikle et undervisningsforløb i billedkunst til en bestemt målgruppe (mellemlinje og overbygning).

Kunstrådet har valgt at sætte fokus på denne aldersgruppe, idet det er her den obligatoriske undervisning ophører.

Forløbene har givet såvel kunstnere som lærere en række gensidige erfaringer, som de hver for sig kan bruge fremover. Hvert "makkerpar" har haft 9 timer til deres rådighed.

Tankevækkende har det været, at flere "makkerpar" har lavet forløbene på alternative måder i forhold til det normale skema. Andre har fulgt skemaet for billedkunstundervisningen og levet med den fragmenterede dagligdag og de udfordringer, det giver.

Der har dog været bred enighed om, at det er svært at lave god kunst og komme i dybden, når der kun er enkelte timer ad gangen - og ikke en sammenhængende længere periode.

Vi har bedt såvel kunstnere som lærere om at give en tilbagemelding på, hvad de hver især har fået ud af at arbejde sammen i de omtalte "makkerpar":

Fælles for både lærere og kunstnere har været, at begge parter har fået rigtig meget ud af hinandens faglighed.

De var enige om, at 9 timer var lidt i underkanten. Der skulle have været mere tid til fælles forberedelse. Det er vigtigt, at der kommer kunstnere ud på skolerne en gang imellem.

Vi håber, at de beskrevne undervisningsforløb må give en god inspiration til undervisningen i billedkunst.

Gå også ind på Udkant på forkants hjemmeside:
www.udkantpaaforkant.dk

- her ligger hæftet elektronisk. Samtidig vil vi gerne opfordre til, at I melder jer ind i dette netværk, som vi er ved at få etableret blandt kunstnere, billedkunstlærere og talenter i grænselandet. Her bliver hjemmesiden et vigtigt redskab.

God fornøjelse!

- Birgitte Boelt,
Center for Undervisningsmidler
UC Syddanmark
- Thomas Lunau
Sønderjyllands Kunstskeole
- Charlotte Helt Brunsgaard
Kulturkoordinator Aabenraa Kommune
- Billedskolerne i de 4 sønderjyske kommuner

STATENS
KUNSTRÅD
DANISH ARTS COUNCIL

KUNSTNERE:

- Vi har oplevet et positivt engagement fra elever og lærere
- Spændende at præstere noget med fremmede mennesker
- Har lært noget pædagogisk i forhold til at møde børnene, hvor de er - nedjustere forventninger
- Der skal være faste rammer, når der arbejdes med børn.
- Tidspunkt et på dagen en vigtig faktor i en undervisningssituation
- Som kunstner lærer man også sig selv at kende i en sådan proces.
- Fået idéer til egen praksis som kunstner
- IT-færdigheder
- Godt at følge en almindelig undervisning
- For lidt tid i skolen - man når kun til at lave skitser
- I skolen er der ikke gode arbejdsvilkår for elever, når de skal skabe noget

LÆRERE:

- Det er den bedste "efteruddannelse", vi har fået
- Godt med indbyrdes inspiration
- Kunstnerbesøget har brudt vores vanetænkning
- Der kommer en anden dynamik i undervisningen med kunstnere udefra
- Godt med to undervisere
- Kunstnere har X-faktor og bidrager med nyt
- Fagets status højnes ved kunstnerbesøg
- Vi er blevet opdateret med hensyn til samtidskunst

Undervisningsforløb: "Makkerparret" Lærer/kunstner

Broager skole:

Lærer Helen Krog/Kunstner Iris Fridriksdóttir ..... s. 4

Humlehøjskolen:

Lærer Mette Juul Petersen/Kunstner Trine Høy ..... s. 8

Aabenraa Statsskole:

Lærer Elisabeth Hertzum/Kunstner Søren Møller ..... s. 11

Løjt Skole:

Lærer Karin Witt/Kunstner Vivi Christensen ..... s. 14

Højer Efterskole:

Lærer Signe B. Rasmussen/Kunstner Markus Herschbach ..... s. 18

Haderslev Realskole:

Lærer Pia Zinn/Kunstner Jacob Tækker ..... s. 20

Rugkobbelskolen:

Lærer Bente Sørensen/Kunstner Tine Oksbjerg ..... s. 22

Tønder Gymnasium og HF:

Lærer Astrid Scherresbeck/Kunstner Francois Top ..... s. 24

AMBASSADØRER PÅ FORKANT - ET UNDERVISNINGSFORLØB OM MENNESKEKROPPEN

Undervisere: Lærer Helen Krog/Kunstner Iris Fridriksdottir

Deltagere: 22 elever fra 5. klasserne på Broager Skole

Tidsramme: 3 mandag eftermiddage - efter skoletid

Mål:

- At arbejde med menneskekroppen på en anderledes måde
- At arbejde på en anderledes måde med ler
- Arbejde med lerets mange forskellige muligheder i et fælles produkt
- At skabe et relief til udsmykning af skolen

Materialer:

- Hvidt ler med højt chamotte-indhold
- Blokvandfarver
- Lak
- Diverse ledningsrester
- Diverse værktøj og søm

1. mandag:

Efter kort præsentation og introduktion til arbejdet gik børnene i gang med at undersøge "inspirationsudstillingen".

I dagens anledning havde vi hentet masser af fagbøger om kroppen frem. Derudover havde vi lånt diverse anskuelsestavler, plancher, torsoer, "legemsdele" og "indvolde" fra biologilokalet.

Ja, vi havde endda fået besøg af Pedel Sørensen, vores skelet.

Børnene fandt hurtigt frem til dele af mennesket, de havde lyst til at arbejde med. De måtte selv vælge teknikker.

Nogle formede eksempelvis nyrer, hjerter eller en tissemand. Andre trillede meterlange tarme og endnu andre lavede tryk af deres fødder, hænder eller ansigt.

2. mandag:

Siden sidste mandag var "kropsdelene" brændt.
Et flot syn: alle de hvide organer!

Der eksperimenteredes med forskellige måder at sammensætte kropsdelene på.

Så skulle der males. Børnene måtte selv bestemme farverne. Nogle søgte meget hjælp i diverse anatomibøger, plancher etc., mens andre havde deres helt egen mening om, hvilke farver de ville anvende til deres "organ".

Der blev benyttet gauchefarver, og efterfølgende blev delene lakeret med limlak.

Plads til fordybelse - og lidt hyggesnak ...

- og så er det tid til at få tegnet menneskeomrids på væggen ...

3. mandag:

Organerne skulle monteres på de to menneskeomrids, der er malet på væggen: en kvinde og en mand.

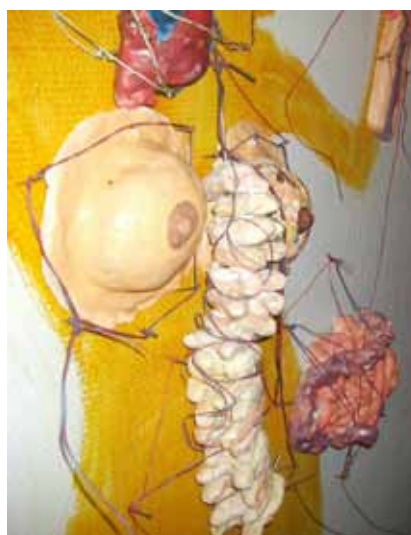
Mange muligheder blev overvejet, prøvet af: "Passer nyrerne bedst på kvinden eller manden?", "Hvordan får vi plads til hjertet?" "Brysterne sidder i vejen!", "Hvordan får vi bedst samlet ryggraden?" - ivrig aktivitet kryd-

ret med morsomme bemærkninger som: "Selvfølgelig er mandens hjerne den mindste!", "Husk hjertet, vi skal ikke have hjerteløse personer!" - "heller ingen uden rygrad!"

Organerne blev monteret ved hjælp af hammer og søm, beviklinger med diverse tynde, farvede ledninger.

Ledningerne har den praktiske funktion at holde delene fast til væggen, men tilføjer også figurerne noget ekstra livagtigt - man associerer til blodårer.

Efter en lidt famlende start med brug af værktøjet udviklede flere tydelige handy-mand-kompetencer inden alle endelig kunne træde tilbage og stolt nyde resultatet.

Børnene er meget glade for deres værk, som er placeret i aulaen udenfor deres klasser.

Værket har givet anledning til megen opmærksomhed og ros. Det er et værk, der virkelig fanger opmærksomhed: Det er farverigt relief, tilskuerne forsøger at identificere de forskellige organer, det er humoristisk, og nogen synes at være specielt tiltrukket af tissemanden og brysterne.

MØNSTERBRUD

Undervisere: Lærer Mette Juhl Petersen/Billedhugger Trine Høy
Deltagere: 24 elever på 6. klasses trin fra Humlehøjskolen, Sønderborg
Fysiske rammer: Klasselokalet samt billedkunstlokalet
Tidsramme: 3 gange to dobbeltmoduler (i vores tilfælde fredag formiddag) + forberedelse for underviserne. Desuden en fernisering i forbindelse med elevernes sommerfest

- *Faglig målsætning:* at arbejde med egne og andres billeder (30 minutters oplæg med eksempler på mønstre fra hele verden). Kulturmønstre præsenteres i formidlingsdelen, naturmønstre i den konkrete del af workshoppen. Matematik inddrages i både den praktiske og teoretiske del, således at projektet bliver tværfagligt.
- *Pædagogisk målsætning:* at give eleverne indblik i egen og andres kultur, gennem mødet med forskellige kulturers mønstertradition. Da mange elever på Humlehøjskolen er tosprogede og har muslimsk baggrund, var det vores tese, at de kunne bringe nogle stærke kompetencer i spil, netop i forbindelse med mønstre. At fremme forståelsen for vigtigheden af at kunne træde et skridt tilbage og give sit bidrag til et fælles værk.
- *Æstetisk målsætning:* gennem arbejdet med krystaller at diskutere og erfare, hvorledes forskellige mønstre og farver påvirker hinanden og spiller sammen. At udforske virkningen ved gentagelse (rytme) af bestemte former. At opleve den smukke syntese ved samlingen af de enkeltes arbejder til een kæmpekrystal.

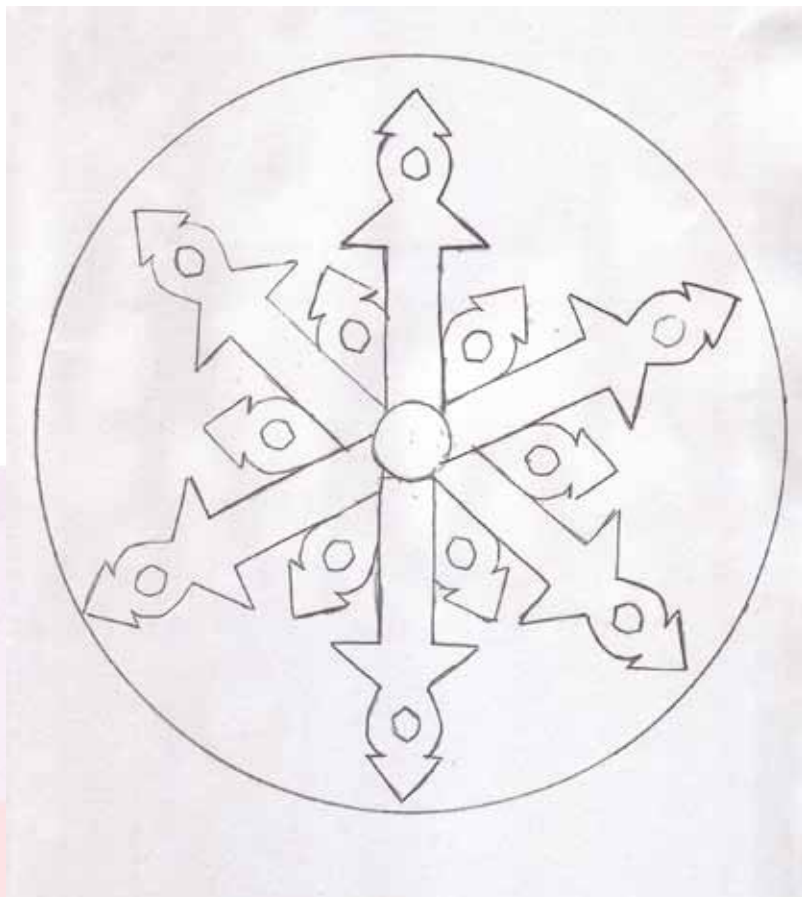
Beskrivelse af workshoppen

1. fredag:

På smartboard holdt Trine et billedkunstnerisk oplæg om friser. Der blev vist eksempler fra såvel verdenskunsten (Parthenon, Bayeux tapetet o.lign.) som fra Trines egen kunstneriske produktion.

Mette holdt herefter - også på smartboard - et matematisk oplæg om iskrystaller.

Spejlingsakser, symmetri, flytninger og drejninger blev gennemgået. Derefter tegnede eleverne deres egen personlige krystal ud fra oplæggene.

2. fredag:

Eleverne lagde ler ud i runde forme og gjorde overfladen godt plan.

Herefter lagde de deres krystaltegning på leret og tegnede forsigtigt mønsteret op ved hjælp af en skarp kniv (hobbykniv fx).

Papiret blev fjernet, og så skulle leret fjernes dér, hvor støbemassen skulle hældes i. Denne proces kaldes at lave en "negativ form". Til sidst skulle der støbes.

Vi brugte materialet "Ceramin", da det er meget stærkere end gips, men i øvrigt opfører sig ca. ligesom gips i støbeprocessen.

I mellemtiden, da ceraminen skal størkne og hærde en halv dags tid eller mere, var det nødvendigt at indlægge en ekstra tjans mellem 2. og 3. workshopdag. Her blev leret fjernet fra støbninjerne, og de blev rensset og evt. skader repareret.

3. fredag:

Så skulle der males!

Farveudvalget var: akrylmaling i gul/blå/kobber og metallic/gul/blå.

Der måtte gerne blandes; men ved at styre farveudvalget, opnåede vi, at var en linje - en farveholdning, som ville blive spejlet i det samlede værk, og vi undgik, at der opstod grumsede farver.

Til sidst blev krystallen samlet og sat op på en hvidmalet MDF-plade med sanitetssilicone.

Fællesværket blev hængt op på skolen og afsløret til klassens sommerfest.

MIT HUS OPPE I TRÆET – ET ARKITEKTURPROJEKT

Undervisere: Billedkunstlærer Elisabeth Hertzum
Billedkunstner Søren Møller

Deltagere: En 1.g billedkunstklasse fra Aabenraa Statsskole

Fysiske rammer: Undervisningslokaler og parken omkring skolen

• **Faglig målsætning:**

Billedkunst i Gymnasiet skal også indeholde ARKITEKTUR. Vi ønskede at sætte fokus på et undervisningsforløb, der både fokuserede på teori og ikke mindst praktisk arbejde. Samtidig måtte projektet gerne være SYNLIGT og INSPIRERENDE for resten af skolen. En markering af fagets mange progressive muligheder i en tid, hvor billedkunst og den kreative faggruppe er minimeret efter reformen.

• **Æstetisk målsætning:**

Vi fik et indblik i, hvad arkitektur kan være og gav selv nye retninger. Vores retninger. Vi lod os ikke begrænse; men udforskede de muligheder, rummene og materialerne gav. Inspireret af de input, vi fik undervejs.

• **Pædagogisk målsætning:**

At kunne arbejde teoretisk og praktisk individuelt og i grupper. At kunne præstere et resultat til den aftalte deadline. At være godt rustet til studentereksamen i Billedkunst med et gennemtænkt, personligt og fantasipræget arkitekturforløb. At give eleverne RESPEKT for arkitektur og kunstnerisk bearbejdelse af arkitekturprojekter. At forestille sig nye muligheder for boformer - oppe i træerne for eksempel.

Beskrivelse af forløb:

Klassen var "varmet op" og igangsat i grupper omkring projekt "Mit hus oppe i træet". SM holdt en pep-talk ledsaget af en powerpoint med eksempler fra hele verden på "trætophuse". Derefter en inspirerende arkitektonisk gennemgang af tegnestuen BIGs projekter, hjemmeside og tilgang til arkitekturbegrebet. Frank H. Gehry, Zaha Hadid og dekonstruktivistiske grundbegreber blev demonstreret. Calatravas nye æstetik vist med eksempler. Så var DET lidt på plads.

Eleverne blev sat i gang med at brainstorme, skitsere og gå i gang med at fremstille arkitekturplaner og modeller i 3D til deres portfolio og en eventuel udstilling.

Og så skulle vi BYGGE ... som konkret viderebearbejdelse et par uger senere. Vi undervisere havde udvalgt et område centralt og synligt i skolens gård, græs med store træer, hvor byggeriet skulle effektueres.

Fredag formiddag, hvor elevernes vanlige billedkunsttimer ligger, mødtes vi på plænen under træerne. På forhånd var der delt op i hold og arbejdsgrupper. Varebilen blev kørt ind, og materialerne hældt ud: Paraplyer, fleecetæpper, tovværk, klemmer, gaffertape, folde-ud-stole, kunstige blomster .... Stiger fundet frem - og så kørte det derudad. Grupperne havde frie hænder til forløber og en tidsramme, der skulle holdes. Og der gik ikke længe, før nysgerrige hang ud af vinduerne fra de omkringliggende undervisningslokaler:

Der SKETE noget!! Kommentarer og råd føg gennem luften, og mange kom ned for at gi' deres gode råd og besyv med på vejen. Og der blev KNOKLET... Skoleparkrummet blev sammenhængende og kom til at fungere som et stykke poetisk OPLEVELSESARKITEKTUR, der på een gang var fantastisk og reel. Som en havefest hvor man ønskede at fortsætte festen i én uendelighed, bo under og oppe i træerne. Skolen var blevet til noget NYT i og under forløbet.

Trætte, glade og fornøjede holdt vi rejsegilde med chokolade og erklærede værket for indviet.

Evaluering:

Elisabeth og jeg har arbejdet sammen om flere projekter i tidens løb, kender hinanden, og det giver en absolut styrke i planlægningen.

Hver for sig tog vi over, hvor den anden slap, og i sidste ende er det jo Elisabeth, der står med ansvaret og skal føre eleverne op til studentereksamen. Nu med en absolut seværdig arkitekturafdeling.

Eleverne var meget positive og begejstrede under hele forløbet.

De gav, hvad de havde i sig, og deres skitseresultater og endelige plancher og mock-ups beviste deres engagement og faglige kunnen.

Vi var vist ikke i tvivl om, at de intentioner, vi havde med projektet, kom godt og helskindet igennem.

At eleverne fik en oplevelse og én på goddag'en, der fremover vil gøre dem nysgerrige og gi' dem lyst til at arbejde med kreative projekter på alle niveauer.

Materialer og udstyr:

Powerpoint, planche- og modelmaterialer, materialer til byggehappening i skolehaven.

ABSOLUT T-SHIRT

<i>Undervisere:</i>	Lærer Karin Witt & Kunstner Vivi Christensen
<i>Deltagere:</i>	20 elever fra 7.-9. kl. på Løjt Kirkeby Skole
<i>Fysiske rammer:</i>	Et nyt lækkert håndarbejdslokale
<i>Tidsramme:</i>	2 dg. á 4,5 t. marts 2011

- *Materialer:*

Eleverne skulle medbringe materialer som både repræsenterede det personlige og det fremmede for dem. Det blev til et omfattende materiale fra stof i alle farver og mønstre, ure, fodbolde, plastik, legoklodser, headset, hollandske vaffelkiks, nøgler, tyl, strikkede bamse, sløjfer m.m.

Karin købte 20 farvede t-shirts for materialepengene, som eleverne var med til at vælge. Skolen lånte os symaskiner, sytråd, stofmaling og lim til montering af materialerne på t-shirten. Vi lånte skolens projektor og computer til at præsentere Vivis oplæg om performancekunst.

- *Faglig målsætning:*

Målet var at eleverne skulle udvide deres kendskab til kroppens performative udtryk via oplæg, samtale og præsentation af teknikker omkring håndarbejde, billedkunst og design.

- *Pædagogisk målsætning:*

Eleverne arbejdede i selvvalgte grupper på 2-5 elever. Vi talte om deres kendskab til det, som er meget anderledes/fremmed, og hvilke følelser de knyttede dertil. Om at se sig selv og sin klasse/skole/samfundet som en helhed. At man vokser indeni, når man åbner op for det fremmede, og at man får kendskab til andre levemåder/kulturer. Om at man kan gøre en forskel. Om at manifestere sit kunstneriske udsagn og gøre det symbolsk på en t-shirt.

- *Æstetisk målsætning:*

Både for hele holdet og i samtaler med eleverne talte vi om, at det er vigtigt, når man arbejder med et kunstnerisk udtryk, at man bevarer sit personlige udtryk ved f.eks. at tage det grimme med ind i det smukke. At være tro overfor det, som virkelig er på spil i ens liv. At hvis man bare producerer noget, som ligner noget, man har set, så vil det som regel ikke være nær så interessant for andre, som hvis man giver den gas og går helt ud til kanten, tåbeligt, grimt, sødt og smukt eller ej.

Beskrivelse af workshop:

3 uger inden første projekt dag blev eleverne bedt om at samle et materiale, som kunne repræsentere det personlige og det fremmede for dem. De fik at vide, at de skulle lave en kollage ud fra deres materiale på en t-shirt. Det affødte en del spørgsmål om, hvorfor i alverden man skulle medbringe noget, der var fremmed for en. Flere elever oplevede, at det fremmede for dem, var noget, de ikke kunne li', eller noget de ikke forstod eller tog afstand fra. Ud fra elevernes individuelle opfattelse af det

fremmede samlede de deres materiale ind.

På første projektdag præsenterede Vivi fem kunstnere, som arbejder med kroppen som et centralt udgangspunkt i deres værker. Som inspiration læste Vivi inden oplægget bogen "Kroppen som monitor - at være ung i en kropskultur" af Tine Filges.

Bogen handler om, at for unge er kroppen i høj grad også en arena, hvor der foregår livsvigtige kampe på symboler, der handler om overlevelse, identitet og tilhørsforhold. Om at kroppen og særligt unges kroppe er en slags monitorering af, hvad der foregår i vores samfund. Om at kroppen er bærer af socialitet, af emotioner og kultur.

Værker fra de fem kunstnere blev præsenteret via et oplæg, billeder og små film på et stort lærred.

De fem kunstnerne var Lillbeth Cuena Rasmussen, Kirsten Justesen, Louise Bourgeois, Matthew Barney og Pipilotti Rist.

Elevernes gennemgående reaktion på oplægget var om de performative værker virkelig var kunst, og om man godt kunne vise det!

Vi talte om kunst har mange forskellige medier og virkemidler.

Meningen med oplægget var netop at ansøre dem til at lave en t-shirt, som var deres helt eget udtryk.

Efter oplægget gik eleverne igang med deres personlige t-shirt.

Nogle tegnede ord direkte på deres t-shirt med stofmaling, andre syede med håndkraft eller symaskine deres materiale på.

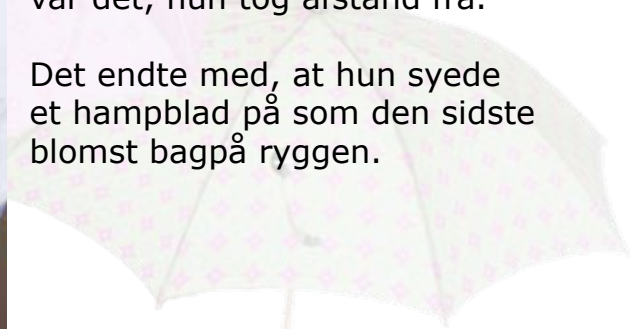
Vi, lærer og kunstner, gik rundt ved bordene og vejledte med det prak-

tiske og via samtaler om, hvordan de kunne komponere deres udtryk.

En elev ville lave male blomster og ure som et banner ned over kroppen, og hun kviede sig ved at skulle sy et hampblad på, som jo var det, hun tog afstand fra.

Det endte med, at hun syede et hampblad på som den sidste blomst bagpå ryggen.

Mellem de to projektgange arbejdede Karin tre eftermiddage med eleverne ud fra den overordnede ide, hvor hun præsenterede teknikker indenfor håndværk og design.

Den sidste projektdag gik der en del tid med at få lavet alle t-shirts færdige og at få fotograferet eleverne med deres t-shirt på.

Skolens filmhold lavede en kort film, som viste elevernes utraditionelle cat-walk, hvor de kom ud fra skabe i håndarbejdslokalet med deres nyproducerede t-shirts på. Vi aftalte, at filmen skulle vises for hele skolen på en morgensamling. Eleverne synes, at det var ok, at fotos af dem med t-shirt på blev vist på projektets hjemmeside (Udkant på forkant).

Eleverne var stolte af deres t-shirt, nogle ville gerne gå med dem i skole, andre til fest, nogle betragtede mere deres t-shirt som en skulptur, som de ikke ville gå med.

Vi oplevede, at projektet var lykkedes, fordi alle t-shirts var originale og superflotte. Ideen i at kombinere det fremmede med det personlige, som for en del blev omformuleret til det, de tog afstand fra kontra det, som de kunne lide, blev bl.a. til en t-shirt, hvor en elev udtrykte sin

afsky for blomkål ved at male bogstaverne for blomkål på ryggen af sin t-shirt. På forsiden af t-shirten var hans fascination af musik og det at bygge vist med et headset og en legoklods.

En anden elev havde monteret briller som et symbol for et familiemedlem i Holland, som hun ikke kunne komme overens med samt påsyet en plastiktui med hollandske vaffelkiks, som hun syntes smagte lækkert.

Vi fik det indtryk, at projektet og samtalerne med eleverne havde rykket elevernes syn på kunst og design et helt andet sted hen.

Om kunstnerne i oplægget

- *Lillbeth Cuena Rasmussen* født 1970 i Manila, Filippinerne, dansk billedkunstner.
Arbejder med en nærmest antropologisk sans for de fortællinger, der eksisterer i og mellem fødested og hjemland. I sine performancer har hun fx klædt sig ud som en feminin hane som skal i hanekamp. I en anden performance har hun påsat stofskulpturer på kroppen, som hun tager på og af samtidigt med, at hun synger om kunstnerens rolle.
- *Kirsten Justesen* født 1943, dansk billedkunstner.
Kirsten Justesens aktiviteter er spredt over en bred vifte af genrer fra body art og performance til skulptur og installation. Hun har bl.a. arbejdet med skulpturer af is på kroppen.
- *Louise Bourgeois* født i Frankrig i 1911-2010. Amerikansk kunstner.
Arbejdede med personlige kropsskulpturer hvor hun bl.a. viser kroppen som deformede følelser fra barndommens traumer. Har lavet kæmpeskulpturen Maman, som viser en 30 meter høj edderkop i bronze.
- *Matthew Barney* født 1967 i San Francisco, Californien.
Er en kunstner, der arbejder med film, skulpturer, fotografier, tegninger og installationskunst. Hans gennemarbejdede performancer med voldsomme, mystiske kroppe med bl.a. dyriske haler og abnorme spidse ører viser en verden, hvor instinkterne har taget over.
- *Pipilotti Rist* født 1962, schweizisk billedkunstner; fra 2002 bosat i USA.
Er bedst kendt for sine videoer og videoinstallationer, der tematiserer bl.a. kønsroller og identitet og er karakteriseret ved en lidt kitschet stil med tydelige referencer til populærkulturelle udtryk som fx musikvideoen. Hun har bl.a. lavet en video, hvor en kvinde i blomstret kjole let, elegant og smilende går og slår bilruder ind i en større by.

FRYGTELIG HYGCELIG

Undervisere: Lærer Signe B. Rasmussen/Kunstner Markus Herschbach
Deltagere: 13 elever fordelt på 9.-10. årgang fra Højer Efterskole
Tidsramme: 3 dage. Vi arbejdede på projektet to hele dage fra ca. kl. 8 til 15. Den sidste dag samlede vi løse ender op og gjorde klar til fernisering.

Fysiske rammer: Projektet løb af stabelen i en tom lejlighed, hvor vi havde udvalgt 4 rum.

- *Materialer:* Eleverne havde fået at vide i måneden inden, at de skulle samle alle mulige mærkelige ting sammen - alt lige fra puder, tandbørste, dåser til dørhåndtag. Vi var så heldige, at Markus havde mulighed for at låne 8 bærbare MAC-computere, som eleverne kunne arbejde på. Her kunne de arbejde med at lave små film, billedredigering samt lyd. Der var også digitale kameraer til rådighed.
- *Faglig målsætning:* Målet var, at eleverne skulle arbejde med den rummelige dimension. Herunder installationskunst og dens mange muligheder. Eleverne skulle også anvende det digitale medie som udtryksform på den ene eller anden facon.
- *Pædagogisk målsætning:* Eleverne måtte selv sammensætte grupper samt vælge hvilket rum, de ville være tilknyttet. Vi havde sat et maksimum på 5 personer i hver gruppe. Eleverne skulle tænke over, hvordan de ville indrette deres rum. Grundlæggende havde vi snakket om en overdrevet eller ironisk tilgang til at bo - leve - eksistere.
- *Æstetisk målsætning:* Som introduktion til projektet talte vi om, hvad kunst er. Hvad er skønhed, og hvad er "kitch"? Hvornår er noget hyggeligt? I rummene havde eleverne mulighed for at eksperimentere med mange forskellige udtryksformer. Vi talte også om virkningen ved ting, når de blev gentaget - fx forskellen på at have 1 tandbørste med i stedet for 50.

Beskrivelse af workshop:

Vi startede med et kort oplæg om installationskunst. Markus viste nogle af sine tidligere projekter. Herefter talte vi om, hvad kunst er. Efter fælles oplæg skulle eleverne fordele sig på rum og i grupper. Herefter skulle de

lave en brainstorm over "frygtelig hyggeligt". Hvordan kunne noget frygtelig hyggeligt komme til udtryk i lige præcis deres rum. Ud fra de ting, de havde samlet sammen i tiden op til projektet samt egne personlige ting, begyndte de at skabe rum, som alle havde en historie.

Eleverne kunne ikke lade være med at være påvirket af den historie, der allerede spøjte på stedet om den tomme lejlighed.

Det forlyder, at en ulykkelig køkkendame har hængt sig i lejligheden på grund af ulykkelig kærlighed.

Det kom hurtigt til at påvirke stemningen og rummene på den ene eller anden måde. Rummene blev vidt forskellige, men alligevel kædet sammen på grund af historien om den ulykkelige kærlighed. En af eleverne kom og påstod, at vi havde manipuleret med dem, for at få det hele sat i system.

For i hans hovedet hang det hele sammen, og han kunne skabe sin egen historie ud fra de historier, som de forskellige rum fortalte. Men i virkeligheden havde alle elever fået fuldstændig frie tøjler

til at lave det, de ville. Kunstner og lærer fungerede under projektet som vejledere.

Et sjovt projekt som sagtens kan ændres og reguleres i forhold til de rammer, man har til rådighed.

Herunder ses uddrag fra en artikel fra Digeposten den 11. marts 2011. Videofilm fra Ugeavisens besøg kan findes på Tønder Ugeavis hjemmeside ved at skrive "frygtelig hyggelig" i søgefeltet.

Frygtelig hyggelig kunst på efterskolen

14 Eleverne på Højer Efterskole har de seneste uger været en del af projektet »Udkant på forkant«.

Under temaet »Frygtelig hyggelig« har 14 elever fra Højer efterskole lavet installationer sammen med kunstneren Markus Herschbach og deres lærer Signe Rasmussen.

Eleverne fra skolens kunstlinje har arbejdet med »Installation« og under titlen "Frygtelig hyggeligt" var opgaven at skabe en installation i en tom lejlighed.

I alt 4 meget forskellige rum blev indrettet og et af de væsentligste tips fra Markus Herschbach var at arbejde med detaljer.

Arrangere et troværdigt rum, pænt og fint og så med fine virkemidler at bringe det frygtelige ind

i det hyggelige. Det var forskellige fortolkninger - bl.a. var der arbejdet med et fint teenager-værelse med hjerter alle vegne og billeder af en »måske misbrugt« pige på væggen.

Hele projektet har været et sjovt og udfordrende forløb for eleverne og bl.a. fik eleverne, med baggrund i titlen, en idé om at der i hele lejligheden var et genfærd af "en ulykkelig køkkendame, der hængte sig i ulykkelig kærlighed". En historie der uden tvivl har givet inspiration til en spændende udstilling.

STOPMOTION WORKSHOP

- Undervisere:** Lærer Pia Zinn/Kunstner Jacob Tækker
Deltagere: 12 elever fra 6. og 7. klassetrin på Haderslev Realskole
Tidsramme: 2 dage med 14 dages mellemrum. Vi arbejdede på projektet 2 dage fra ca. kl. 8.00 til 13.00
Fysiske rammer: Vi brugte billedkunstlokalet, som var booket begge dage. Derudover havde eleverne mulighed for at bruge gymnastiksalen

Faciliteter:

Et lokale, hvor der måtte klippes, males og rodes, og hvor eleverne kunne arbejde hele dagen. Til workshoppen skulle der til hver gruppe bruges: 1 lampe til belysning af elevernes arbejder under optagelserne, forlængerledninger til både lamper og opladning af pc'ere og kameraer. Et digital-kamera, en pc og et webkamera.

Materialer:

Eleverne skulle bruge papir, tape, sakse, limstifter, gamle ugeblade, plastiklommer, tegneredskaber, tusch, akvarel - og andre forskellige farver. Skolen havde 8 digitalkameraer, som vi brugte, og Jacob havde lånt 6 bærbare MAC-computere fra CFU, som eleverne optog billederne på vha. webkamera. Det gav også mulighed for redigering.

Faglig målsætning:

Målet var, at eleverne skulle lære om grundlæggende stopmotion animation og få et indblik i brugen af moderne medier.

Vi arbejdede både høj- og lavteknisk og i at sammensætte materialer og teknikker, der normalt ikke bruges sammen.

Pædagogisk målsætning:

Eleverne brugte et moderne medie på en legende måde og fik erfaring om virkemidlerne i filmmediet. Det åbnede op for eftertanke og en diskussion om mediekritik.

Æstetisk målsætning:

Som introduktion til projektet talte vi om, hvad billeder og billedudtryk er. Projektet gav indblik i idéudvikling og komposition og også historie- og fortælle teknikker. En målsætning for projektet var, at eleverne skulle skabe små film, der udvider den gængse opfattelse af, hvad film er, og måder, man kan fortælle og lave dem på.

Beskrivelse af workshop:

1. dag startede vi med et kort oplæg om den grundlæggende stopmotion-teknik, og Jacob viste nogle af hans film. Vi arbejdede primært med fladen. Vi brugte udklip og tegning og blandede forskellige collageteknikker. Eleverne fik en teknisk bunden opgave, så de blev fortrolige med stopmotionteknikken. Derefter arbejdede vi mere frit, og eleverne fik produceret små film på egen hånd, dog under vejledning og med input fra Jacob.

Inden vi sluttede, så vi alle elevproduktionerne, som blev kommenteret af både eleverne selv, de andre grupper og Jacob og Pia. 2. dag arbejdede vi videre med stopmotion, men denne gang i 3D. Eleverne skulle forholde sig til kroppen og rummene, de befandt sig i. De skulle bruge genstande fra hverdagen i deres film. Temaet for dag 2 var "Alt er levende".

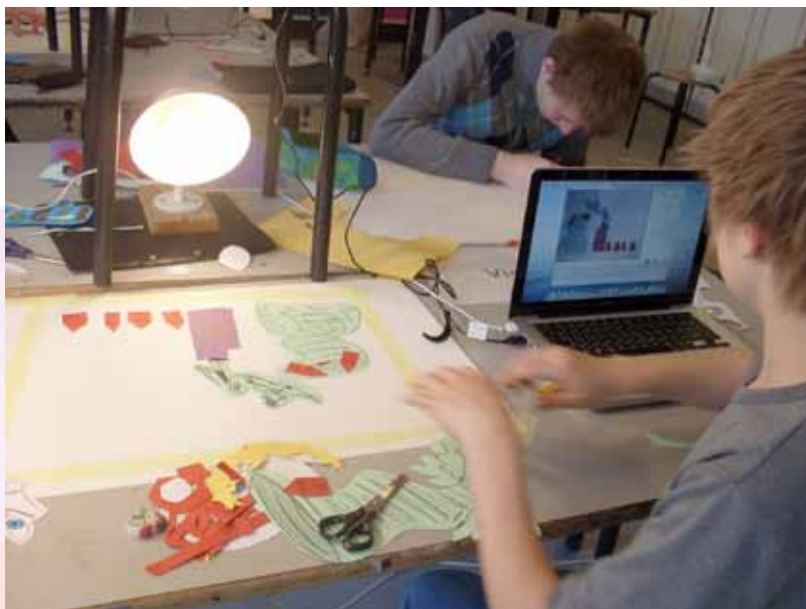

Ved hjælp af stopmotion-teknikken skulle eleverne vække verden omkring dem til live. De fik først en bunden opgave, som var ens for alle. Derefter skulle de selv udvikle ideer, der skulle omsættes til film. De arbejdede supergodt og selvstændigt og brugte kunstner og lærer som vejledere. Også dag 2 sluttede med evaluering af produkterne og til slut hele forløbet.

Evaluering: Det at have besøg af en kunstner var i sig selv en oplevelse for eleverne. Jacob præsenterede dem for stopmotion-teknikken, som de ikke kendte i forvejen. De havde set sådan fremstillede film på "youtube", men var ikke klar over, hvordan de blev lavet. Som billedkunstlærer ville jeg ikke have kunnet undervise i denne teknik, så det var en god oplevelse for både elever og lærer! Eleverne kom hurtigt i gang med selv at lave små film og blev også ret hurtig selvstændige. Teknikken er ikke så svær, men stiller krav til planlægning og overblik over processen, da resultatet ellers bliver dårlige stopmotion-film, der ikke er troværdige.

Nogle af eleverne var meget kreative og brugte mange materialer og lavede længere film, medens andre brugte enklere midler, men med stærke udtryk. De var under hele forløbet begejstrede, og tidsrammen var, taget målsætningen i betragtning, rigtig god. Det er vigtigt, at udstyret er i orden, batterier opladet, og at de får en god instruktion i hvilke muligheder, teknikken giver dem, derefter er det bare at gå i gang.

Elevernes tilbagemelding var ovenud positive: "Fedt at man kan lave sin egen film", "Sjovt", "Hvor kan jeg lære mere om det?" "Jeg vil selv hjem og lege med det her på min computer", "Kan vi ikke få flere dage med at lave film?" "Jeg er jo god til det her". Jacob sørgede for, at alle elever fik en dvd med alle de elevproducerede film. Det gjorde stor lykke! Vi så den efterfølgende uge og fik vendt både teknik og tanker igen. Alt i alt var det et par supergode dage, og både den pædagogiske og faglige målsætning blev nået.

WORKSHOP: SCENER FRA HJEMMET STOPMOTION VIDEOPRODUKTION

Undervisere: Lærer Bente Sørensen/Kunstner Tine Oksbjerg
Tidsramme: Torsdage 3., 10., 24. og 31. marts 2011
Deltagere: ca. 22 elever fra 7. årgang fra Rugkobbelskolen, Aabenraa
Krav til skolen: Digitale fotoapparater, lamper til lys eller lommelygter, gode hurtige opdaterede computere, internetadgang og mulighed for at downloade fra nettet til skolens computere, en computersagkyndig person (teknikmand), usb-sticks. Videoafspiller. Et inspirerende billedkunstlokale med mange forskellige materialer. Modellervoks

Faglig målsætning:

Introduktion til videokunst. Stopmotion workshoppen "Scener fra hjemmet" har som faglig overordnet målsætning at give eleverne bevidsthed omkring processen fra idéformulering til det færdige levende billede.

Ligeledes:

- At give eleverne øvelse i idéudvikling og idébeskrivelse.
- Fortrolighed med at arbejde 3 dimensionelt i modellervoks og med sceneopbygning.
- Skærpe elevernes indsigt i omsætningen af 3dm rumlighed til en 2dm flade i form af foto.
- Bevidsthed omkring fotoets grundprincipper, lys, mørke, farve.
- Viden om filmen/videoens basisprincip bestående af enkeltbilleder (frames)
- Bevidsthed om anvendte teknikker til at skabe filmens fremaddrift og narration.
- Forståelse for brug af lydens betydningsdannelse i afkodning af en visuel narration
- Kendskab og brug af digitale medier til historiefortælling.
- At give eleverne en skærpet opmærksomhed på brug af digitale medier i vores omverden.

Pædagogisk målsætning:

Workshoppen kræver et samarbejde af eleverne. Workshoppen skulle gerne give eleverne oplevelsen af, at "man har brug for hinandens kompetencer" for at fuldføre et stopmotionprojekt. Eleverne har dermed mulighed for at opdage nye evner og kompetencer hos sig selv samt hos de andre. Eleverne vil ligeledes opdage at egne og andres begrænsninger kan omsættes kvalitativt i en kreativ problemløsning.

Æstetisk målsætning:

- At italesætte og visualisere den oplevede verden, man er tilstede i med et personligt og unikt sprog (visuelt samt lydligt).
- At skærpe elevernes fornemmelse for billedkomposition. Bevidsthed om at samtlige elementer i et værk har betydning for forståelsen af værket.

Beskrivelse af workshop: Workshoppen er baseret på gruppearbejde, hvor der skal produceres en stopmotionvideo. Temaet er "scener fra hjemmet". Eleverne skal finde en enkelt episode fra hjemmet - en episode, som de har været særligt følelsesmæssigt tilstede i. Scenen fra hjemmet opbygges i en papkasse. Figurerne modelleres i modellervoks, da dette materiale er bevægeligt og fast. Når scenen og figurerne er tilfredsstillende, skal lyset sættes for en optimal fotosession. Hver enkelt bevægelse fotograferes, således at der opstår bevægelse i figurerne. Herefter importeres billederne til et videoredigeringsprogram, hvor billederne sættes sammen til en film. Eleverne skal også arbejde med lydsiden og finde egnet lyd/musik fx på nettet eller selv lave nogle lydoptagelser, som til sidst indarbejdes i filmen.

WORKSHOP TITEL: CAMOUFLAGE

Undervisere: Lærer Astrid Scherrebeck/Kunstner Francois Top

Antal deltagere: 23 elever i 1.g fra Tønder Gymnasium & HF

Fysiske rammer: Gymnasiet, billedkunstlokalet + locations ude i byen/terrænet

Tidsramme: 6 uger, 1½ time pr. mødegang. Offentlig fremvisning på gymnasiets Kulturcafé en aften i april måned

- *Materialer:* Papir og skitse materiale. Redigeringsprogram. Det indkøbte redigeringsprogram Final Cut var for svært at bruge i så kort et forløb, eleverne kunne ikke nå at blive fortrolige med det, så derfor brugte de mere simple computerprogrammer, som de var vant til at bruge.
- *Faglig målsætning:* At visualisere en (personlig) idé ved hjælp af det digitale medie - hvordan arbejder man overhovedet med filmmediet? At møde en kunstner, der arbejder indenfor det digitale medie.
- *Pædagogisk målsætning:* Teamwork/gruppearbejde. Samarbejde/sparring med videokunstner. Igenem arbejdet er det en pædagogisk målsætning, at eleverne får ejerskab over de produkter, de skaber, for på den måde får et personligt fodfæste i forhold til de visuelle medier i det hele taget.
- *Æstetisk målsætning:* Fremstilling af små videofilm om Camouflage.

Beskrivelse af workshop: Vi mødtes som nævnt 1½ time pr. gang over en periode, hvor mere sammenhængende tid kunne være ønskeligt.

Efterfølgende er den tekst, som Astrid Scherrebeck skrev til årsskriftet 2011 på Tønder Gymnasium. Teksten præsenterer hele projektet "Udkant på Forkant" samt vores videoprojekt Camouflage for en bredere offentlighed (forældre, elever og andre):

"UDKANT PÅ FORKANT"

De seneste år har vi fået betegnelsen Udkantsdanmark. Og nok er vi udkant, men vi kan sagtens komme på forkant - hvis vi vil.

Vi har et kreativt vækstlag, men det udvikler sig ikke af sig selv; vækster skal plejes og have næring. Hvis man har evnerne og lysten til at arbejde med kunst og design vil det være godt at møde nogle forbilleder; voksne, der har et virke indenfor dette område.

Formålet med skole-kunst-projektet Udkant på Forkant er netop at lade unge mennesker møde og arbejde sammen med professionelle kunstnere, for at inspirere de unge til at udnytte det kreative potentiale, de selv har. 12 makkerpar bestående af en kunstner og en kunsthøjslærer på en folkeskole eller en ungdomsuddannelse (12-18 årige elever) har kørt forskellige kunstprojekter rundt på skolerne. Alle resultaterne fra samarbejderne samles i en idébank på en webportal. Samarbejdet og webportalen er dog kun startskuddet; Udkant på forkant fortsætter inden for rammerne af den Sønderjyske Kulturaftale 2012-2016.

Undertegnede har haft et samarbejde med videokunstner Francois Top, som oprindeligt kommer fra Frankrig, men nu netop er flyttet med sin familie til Rørkær. Vi har i fællesskab tilrettelagt et forløb for billedkunstholdet 1cd, hvor klassen skabte kunstvideoer under temaet Camouflage.

Klassen snakkede med Francois - mest på engelsk, lidt på dansk og ikke meget på fransk - og de så nogle af hans videoer. Så gik de selv i gang

med at skabe kunstfilm under det fælles tema Camouflage. Francois var imponeret over elevernes evne til at håndtere computere og billedprogrammer, og jeg var imponeret over, hvordan eleverne samtidig kunne føre dialoger på engelsk. Det blev en spændende proces præget af kreativt kaos, elevernes store engagement og selvstændighed og af deres dialog med den professionelle videokunstner. De færdige videoer blev vist frem ved Kulturcaféen.

Den overordnede idé med Udkant på forkant - at eleverne inspireres af at møde professionelle kreative personer, må siges at være lykkedes med vores videoforløb.

Nok er vi udkant rent geografisk. Men om vi også skal spille en perifer rolle, bestemmer vi nu selv."

Lektor Astrid Scherrebeck

Evaluering:

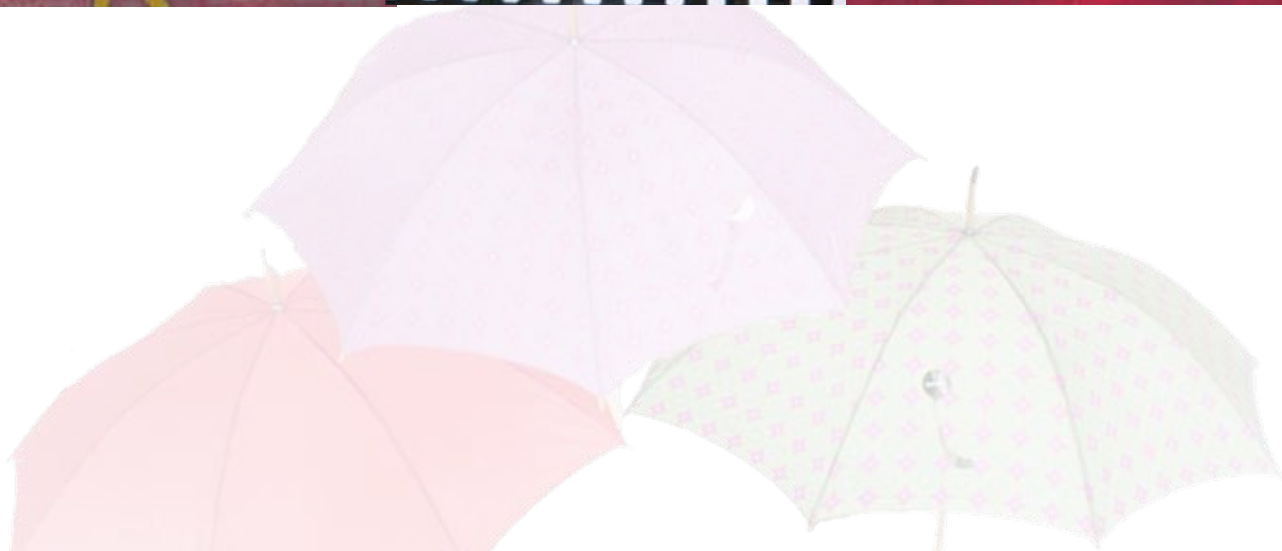
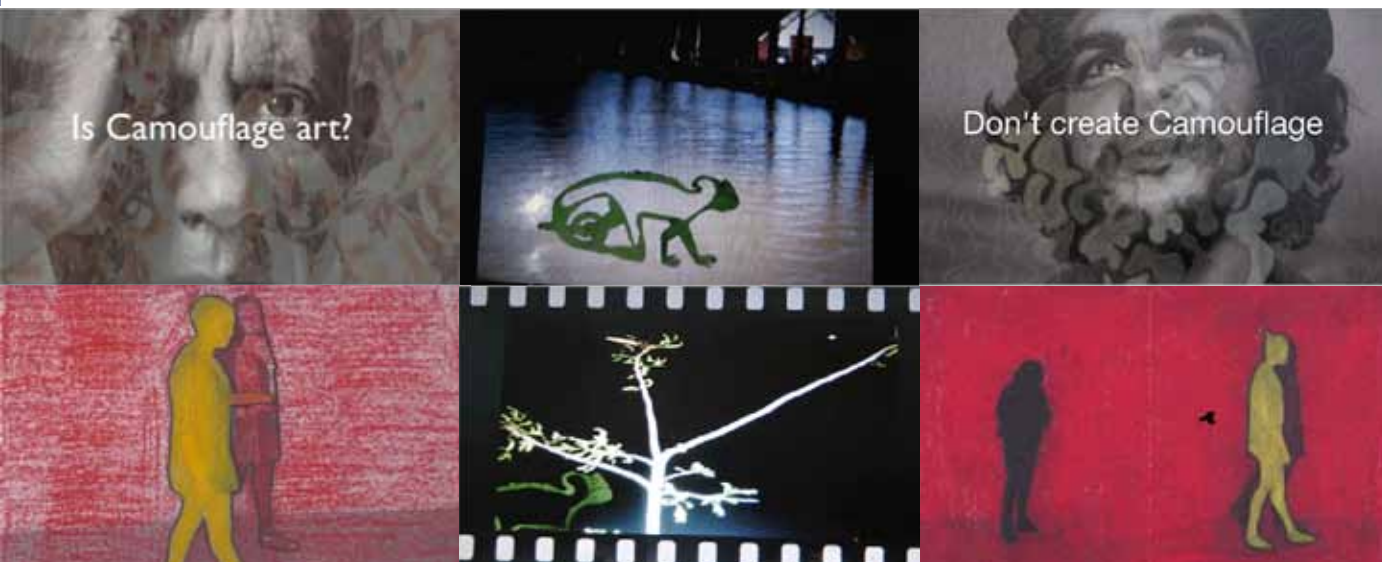
Der kom som nævnt et fint forløb og fine resultater. Men det er klart, at skemalægningen med de mange korte møder ikke er optimalt, længere tid pr. gang ville være at foretrække.

I mellemtiden kan man kommunikere via nettet, så processen holdes i gang.

For at fremme kommunikationsprocessen undervejs vil vi foreslå, at man opretter grupper på facebook i stedet for under projektets hjemmeside.

Elever på ungdomsuddannelserne bruger i forvejen facebook, og de vil interessere sig mere for at kommunikere via facebook end via andre platforme.

*Med venlig hilsen
Francois Top og Astrid Scherrebeck
Camouflage, videoprojekt 2011*

Hæftet indeholder undervisningsforløb, som er skabt i et spændende samarbejde mellem kunstnere og lærere på 8 sønderjyske skoler

